

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:

Fölvétetnek árszabály szerint Fiumében Battara P. könyvnyomdájában vagy a „Fiume” kiadóhivatalában, továbbá Budapestben Goldberger A. V., Schwarz Gyula, Eckstein Bernát, Haasenstein és Vogler, hirdetési irodájában. Bécsben: Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. — Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. — Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 1, Opperlik Stubenbastei Nr. 2. — Schalen Henrik, I. Wollzeile Nr. 14. — Herdl Alajos I. Wollzeile Nr. 25. — Duker Miksa, I. Riemergasse Nr. 12.

A szerkesztő lakása:

Sussak — Baci palota.

Előfizetési ár — Associazione:

Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— fr
Félévre . . . . . » 6 mesi 3.— »
Negyedévre . . . . . » 3 » 1.50 »
2 hóra . . . . . » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— »

1892 október 30

Megjelenik minden vasárnap

30 ottobre 1892

Ciotta János polgármester szolgálatának XX-ik évfordulóján.

Ciotta János fiumei polgármester huszévi szolgálatának megünnepelese foglalkoztatja ez időszerint a kikötőváros közvéleményét. Lapunk mult számában említettük, hogy a fiumei városi hatóság és a kikötőváros tisztos polgárai-körében, polgármesterünk huszévi szolgálatának évfordulója alkalmából — az iránta érzett törhetetlen ragaszkodás és határtalan tiszteletnek kifejezése jelöl mozgalom indult aziránt, hogy e nap méltóan megünnepelessék.

Polgármesterünk husz évi szolgálatának megünnepelese nemcsak mint Fiume város első polgárának, de mint jó hazafinak is szól, ki az anyaország és a magyar alkotmányosság iránt tanusított ragaszkodása és tisztelete által garanciát nyújtott a magyar állami eszme sérthetlenségére nézve. Husz évi működése alatt egyetlen egy panasz alakban. Még ellenségeit is barátává tette, s a kiközülök nem lettek híveivé, azok is az iránta nyilvánuló általános ragaszkodás hatása alatt kénytelenek az ő nevét tisztelettel emlegetni. Husz évi működése alatt nem hogy meglazult volna, de mindinkább kidomborodik

Titkári jelentés

A Fiumei Magyar Daloskörnek 1891-92. évi működéséről.

IV.

Ily előzmények után választmányunk már csak a decorum kedvéért is szükségesnek látta, hogy egyesületünk a folyó évi közgyűlésen, melyen az országos szövetkezet egyszersmind 25 éves fennállásának jubileumát ünnepelte, képviselve legyen, hogy a meghívás előszóval is eszközöltessék. Képviselőül-elnök úr akadályozva léven — Dr. Berghoffer József alelnököt és Killyéni Endre titkárt küldötte ki, kikhez csatlakozott később Brand Ede, karnagy. — A küldöttek a dalárünnepély ezen ideje alatt, t. i. aug. 14—19-ig, öt napig időztek Budapestben. Részt vettek az ünnepély minden részében: ismerkedési estélyben, közgyűlésekben, verseny előadásokon, diszhangversenyen, kirándulásban, jubileumi diszkozyűlésen stb. Tanulmányozták az ügykezelést s az ünnepély rendezésének minden részletéről bárkinek is szives készséggel szolgálnak felvilágosítással. A rendező bizottság részéről mindenütt a legnagyobb e-

ama benső viszony, mely a város polgármestere és annak polgárai között fenált s mindinkább meggyőződhetünk, hogy a meleg rokonszeny melylyel őt a fiumeiek husz év előtt vezérükül vállasztották, a sok megpróbáltatás után hatalmasan megszilárdult.

És a megszilárdult bizalom csak logikai következménye a polgármester által két évtized alatt tanusított magatartásának.

Mig alig látszottak meg a tengerparton a magyar kormány működésének áldásos következményei, a tengeri kereskedelmi fölvirágoztatásával kapcsolatosan gondja volt a polgármesternek is Fiume benső emelkedésére.

Husz évi lelkiismeretes és önfeláldozó működésének eredménye, hogy a kétévttized előtti szomorú képet nyújtó kikötőváros egészen újjá alakult. Közutak, csatornák, nyilvános épületek, tanügyi, jótékony intézetek mind örvedetes lendületet nyertek a minek eredménye lön hogy Fiume nemcsak Magyarországon de egész Európában számottevő város.

Polgármesterünk kitudta használni a kedvező momentumokat a város és polgártásainak jóléte érdekében, s tapintatos meggondolt járásával városunkban rohamosan tapasztalható átmenetek alatt sem veszté el egyensúlyát. Ujtásai tervei, melyeket a város érdekében

lőzékenységgel fogadtattak, a közgyűlés pedig városunk polgármesterének magyar fordításban is megküldött levelét s küldöttségünk ahhoz fűzött szóbeli meghívását örömmel vette tudomásul s egyhangulag elhatározta, hogy az 1894. éven rendezendő országos dalárünnepély Fiumében tartassék.

A napi lapoknak az ünnepélyről szóló bő közlései felmentenek azon kötelesség alól, hogy annak részletes leírásába bocsátkozzam. Legyen szabad azért csupán annak jelzésére szoritkoznom, hogy az ünnepély méltó volt a 25 éves jubileumhoz ugy annak látogatottsága mint a művészi siker szempontjából. — Az egyesületnek 82 tagegylete közül 15 vidéki és 10 fővárosi egylet jelentkezett mint közreműködő, 25 tagegylet pedig küldöttség által képviseltette magát, tehát összesen 50 tagegylet volt jelen. Az elszállásoló bizottság jelentése szerint mintegy 1316 vendég jött fel ez alkalomra mint a különböző egyesületek pártoló és működő tagjai, a közös darabokban több mint 900 énekes énekelt. A versenyekre 15 vidéki festület jelentkezett, a fővárosiak mint házigazdák ki léven abból zárva; ezekből egy viszalépett, egy a versenyre nem bocsátott sigy tényleg 13 versenyezett, nagyobb

létre hozott gyakran kemény ellenzésre találtak, de ő szívós kitartással vitte keresztül terveit böles előrelátása eloszlatta a felmerülő aggodalmakat.

Az a demonstráció, melyben e napokban a városi képviselő testület és a kikötőváros tisztos polgárai, Ciotta János Fiume polgármesterét részesíteni fogja, bizonyára ama köztudatnak kifolyása, hogy polgármesterünk ugy a multban, mint a jelenben és jövőben Fiume javát viselte és viseli szívén de kifolyása egyszersmint ama hazafias szellemnek, mely alkalom adtán elismeréssel tud adózni azoknak kik valódi érdemeket szereztek a kikötőváros közügyei körül.

D.

A haditengerészet költségvetése.

Reményi Antal.

Mielőtt a költségvetés részleteit megvilágitanók, egy szavunk volna a magyar delegációhoz. Tegye meg kötelességét. Követelje meg a hadi tengerészet vezetőségétől, hogy a Marina szükségleteit hozzájárulásunk arányában Magyarországon szerezze be. Hiszszük, hogy Wekerle miniszter ur derekasan fogja ebben támogatni.

A delegációk elé terjesztett elő-

részint mind olyan egyesületek, melyek a lefolyt negyed század alatt már többször küzdöttek a pálmáért s többször lettek hasonló versenyek alkalmával kitüntetve. Gyönyör volt látni, hogy fővárosi tanácsosok s vidéki egyházi és világi előkelőségek mily büszkén hordozták az egyszerű dalárjelvényt s mily odaadással álltak egy sorompóba egyszerű i-paros vagy kereskedő daltársakkal; gyönyör volt látni ama nemes lelkesedést, melylyel ez öreg egyesületek egymást a költő ideáljának felfogásában, a művészi sikerben felülmúlni igyekeztek. Gyönyör volt látni ama magasztas pillanatot, midőn a diszkozyűlés alkalmával az egyesületek egymás után járultak a szövetkezet zászlójának feldíszítéséhez, mintegy meghálálni akarván azt, mit eddig a tömörülésnek köszönhetnek, mintegy szent fogadást téve a további kitartó küzdelemre.

Végül, ha még megemlítem, hogy a közgyűlés usgos. Szobovics L. elnök urat a következő ciklusra a központi igazgató választmány rendes tagjává, Dr. Berghoffer J. alelnök urat ugyanezen választmány póttagjává választotta meg, azzal az ünnepélyről mindent elmondtam, mit ezen jelentés szük keretében elmondanom lehetséges vala.

irányzat szerint a haditengerészet szükséglete 1893-ra, beleértve a rendkívülit (mely ugys minden tengerészetnél szükségszerűleg állandó rovat), kerekszámban tizenkét millióra rug. Tehát 449,966 forinttal többre a tavalyi szükségletnél. A főbb s érdeklődésünket lenginkább megérdemlő tételek következőleg állanak.

A hajóhad anyagszerének jó karban tartása, pótlása és üzeme alatt a rendkívüli előirányzatot hozzá számítva 4,760.000 fit van felvéve, mely összegből — szorosabb értelemben — hajóépitkezésekre 2,275.400 fit esik.

A felfegyverzett hajó képezvén a haditengerészet küzdő eszközét, a hajótipusok kellő megválasztása kell, hogy a legkörültekintőbb megfontolás tárgyát képezze a tengeri erőnk vezetőségének részéről. Hátra vagyunk a kultura és iadalás minden terén. A mi nem esoda, hiszen a bécsi kormány kevés megszakításokkal egészen 1867 ig ellenszenvtől inspirált elnyomatási rendszert folytatott Magyarországon ellen és előitélete irányunkban mai napig sem szünt meg egészen, még most is csak félig értenek bennünket. Hátramaradottságunknál fogva tehát pénzügyi viszonyaink még mindig olyanok, hogy a legszigorubb kiméletet parancsolják. Hajó-típusok választásában ennél fogva experimentálhat-

Egyesületünknek van a mai napon 2 alapító 221 pártoló és 28 működő tehát összesen 251 tagja; az alapító tagok: gróf Batthyány Lajos kormányzó úr ő méltósága és Ghyecz L. v. esasz. és kir. kamarás, nyugalmazott őrnagy úr ő méltósága. A pártoló tagok nagyobb-részt a különböző állami tisztviselők közül valók, de többen sorakoztak közejök másajku polgártársaink köréből is; a működőtagok ez ideig csaknem kizárólag magyar állami tisztviselők.

Egyesületünk pénz vagyona az augusztus 31-én lezárt pénztári számadás szerint: az alapító tagsági díjakból befolyt 100 fit egy takarékpénztári könyvben, 57 fit 42 kr. készpénzben, 15 fit hátrálékban.

Ehez csatlakozik hangjegytárunk, melyre a f. évben mintegy 25 frtot költöttünk, mely körülbelöl 27 karéneket foglal magában, s melynek értéke az 50 frtotot felülhaladja.

Ugy a helybeli mint több vidéki társ-egyesülettel szemben fentartottuk a szivélyes viszonyt, mely a helybeliekkel szemben abban nyilvánult, hogy kezdeményezésünkre estélyeinkre egymást kölesönösön meghívtuk s egymás előadását küldöttségileg megiátogattuk, hogy közelebről megismerkedve egyik a más-

nak a gazdag nyugati hatalmak, de mi nem.

Lássuk tehát kissé részletesebben az e czim alatti előirányzatot. Az Erzsébet kocszirukáló befejezésére a Tegetthoff, Custoza pánczélosokon szükséges átalakításokra, a Miramar avizó-hajó gépeinek kicserélésére, a 27 évvel ezelőtt épült, immár teljesen elavult, Habsburg pánczélosnak egy partvédő új hajóval való pótlására, illetőleg ennek első részletére, továbbá gőzkatlanok, a Maros és Lajta dunai régiebb monitorok gépeinek kicserélésére a szükséglet összesen 905.400 frt. A Maros és Lajta teste még ma is megfelel, ámde a 22 évvel ezelőtt épült gépeik szerkezete annyira elavult, hogy a hajók csata-értékének helyreállítása új gépek beszerzését elodázhatalanná tette. Mondanunk sem kell, hogy mi, kik a Száva és Duna-vonal védelmét ezélszerűség sokalta olcsóbb voltánál, meg a haditörténelem adta tanulságok alapján nem a szárazzi hadseregre, hanem főleg a monitor-flottillára óhajtjuk bízati, csak helyeseltérjük a haditengerészet vezetőségének a javaslatát. A Szamos dunai monitor befejezésére az utolsó részlet 20.000 frttal van beállítva.

A dunai flottilla további kifejlesztése szempontjából érdekes még egy további harmincezer forintnyi tétel. Ennyibe fog kerülni tudniillik egy dunai őrhajó. Ez őrhajók rendeltetése a monitorok melletti a felderítő és híradó-szolgálat. Kétőre lesz szükség minden monitorhoz.

Attérünk most e czim két legfontosabb, legérdekesebb tételére. Már a múlt évi költségvetés méltatása alkalmával kifejtettük e helyütt, hogy a flotta mai állapotában a leghösiesség elszántság mellett is (melyet multja jogositott róla föltennünk) ádriai partjainkat — kellő számú csatahajók híjában — nem lenne képes megvédeni. A torpedonaszád-flottil-

nak nemes törekvését, jó tulajdonait becsülni tanuljuk, a nemzetiségi differenciákat a lehetőségig egyengessük, egymástól tanuljunk s az által mindnyájunk haladását előmozdítva egymást kölcsönösen támogassuk. Hasonló célból több hazai társaságokkal és a központi levelezést folytattunk, programjainkat kicseréltük.

Nem zárhatom be jelentésemet a nélkül, hogy a választmány köszönetét ne tolmácsoljam mindazoknak, kik a kezdet nehézségeivel küzdő egyesületünket törekvésében jóakarattal támogatták, ezek között első helyen egyesületünk nagylelkű alapító és pártoló tagjainak, a budai dalárdának és brassói magyar dalárdának, melyek hangjegytárunkat gyarapították, a debreczeni dalegyletnek, mely hangjegytárát rendelkezésünkre ajánlotta és első estélyünk alkalmával hadafias távnyattal buzdított nemes feladatunkra; Dr. Berghoffer József állam főgymn. igazgató urnak, ki az igazgatása alatt álló intézet rajztermét és harmoniumát a tanulás céljából díjtalanul rendelkezésünkre bocsátotta s a januárhavi vízárvilágításköltségeiről is javunkra lemondott; Donáth Imre áll. el. és polgáris kolai igazgató urnak, ki választmányi üléseinknek intézetében helyet adott; Scaramelli és Jettmár kisasszonyoknak,

la, a hozzátartozó, különböző nemű czirkáló s egyéb járóművekkel együtt hatékony és legnélkülözhetlenebb segédeszköze ugyan egy flottának, de egymagában még a tengeralatti aknák, torlaszok s ezeket védő parti ütegek segítségével is, arra egyáltalán elégtelen Csatahajók dolgában pedig ma így állunk. Régiebb tizenegy pánczélosaink, hármuk (ezek későbbi keltük) kivételével, elavult szerkezetükkel fogva többé akcióra nem használhatók. Hármuk azonban, tudniillik a Tegetthoff, Albrecht és Custoza átalakításuk után még jó szolgálatokat fognak tenni (különösen a Tegetthoff másodsorban jól kiválasztott védelmi pozíciókban. A sik tengeren, nyílt csatában, a minék vívása nélkül az ellenség partjainktól el nem űzhető, tehát azok meg sem védhetők (ezt jól jegyezzük meg, mert az ellenkezőt hinni — önámítás), mondjuk nyílt csatában, használható hajónk eddigelé csak kettő van: a Rudolf és a kisebbszerű Stefanie tornyos hajók. Azt pedig még a laikus is át fogja látni, hogy e kettővel a görögökön kívül, tengeri hatalmat ugyancsak el nem fogunk verni partjainktól. A haditengerészet vezetősége tehát (tekintetbe véve még azt is, hogy hadihajók nem rögtönözhetőek, hanem építésük és fölszerelésük a legjobb esetben négy évet vesz igénybe) a monarchia vízi határai biztonságának világos veszélyeztetése nélkül nem odázhatta el továbbra is a csataflotta legnélkülözhetlenebb kiegészítésének megkezdését és két új szerkezetű, habár nagyságra nézve csakis negyedrendűeknek nevezhető csatahajó építésének megkezdését hozza ezáltal javaslatba egyenkint 55.000 tonnával (az elsőrendű csatahajók nagysága 14.500 tonna) Ez végre egy lépés előre a helyes irányban és okvetetlenül megszavazandónak tartjuk.

A tengeren való szolgálat czi-

valamint Cimadori urnak, kik műsorainkat gazdagították; Czibesz Mihály áll. polg. tanár urnak, ki a leirandó ének darabokat egész éven át díjtalanul kötöztáta; Zielinszky Ferencz urnak, vigalmazottságunk fáradhatlan elnökének, mindenek felett pedig Brand Ede polg. isk. tanár urnak, egyesületünk érdemes karmesterének, ki bennünket kitűnő szakértelemmel és fáradhatlan buzgósággal oktatói. Támogatásuknak, fáradozásuknak jutalma legyen a jól végzett hazafias kötelességnek nyugodt öntudata.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ezekben voltam bátor főbb vonásokban vázolni a „Fiumei magyar Daloskör“ tevékenységének egy éves történetét. Mint az egyesület krónikásának nem lehet feladatunk, hogy e tevékenységnek bírálatába bocsátkozzam. Ezekből is méltóztatnak látni, hogy a választmány egy gondos apához hasonlóan igyekezett mindent kigondolni, mit ezen egyesület jólétére nézve üdvösnök talált s igyekezett mindent megvalósítani, a mit kigondolt. Vészjóslatok közt indultunk meg; a már szerencsésen lefolyt év halottjának voltunk praedestálnva s ime mégis élünk. Eltűnk sokkal jobban mint egy év előtt, mert részben már leküzdöttük a kezdet nehézségeit;

mének szükséglete 1.433.900 forint, tehát 71.020 forinttal nagyobb a tavalyinál. A hadműveleti flottához tartozó hajókon alkalmazott legénység számát mulhatlanul szaporítani kellett avégből, hogy az egyes hajók rövid idő alatt harcra képes állapotba helyeztethessenek.

Összehasonlítottuk e czimot, mely a flotta harci készletére nézve oly fontos, a többi európai hatalom flottáinak az utolsó három év alatti ugyanezen czim alatti költségvetéseikkel, és mig ezek progresszive 20,1°—50,1°-ig fokozták, a miénkél most végre 5,1°-al emeltetett. Haditengerészetünk vezetősége tehát e czimnál is a legvégső határig ment a takarékoskodásban.

Fizetések, zsold, ruházat és a szárazföldön való szolgálat czimén 128.229 frttal nagyobb az előirányzat a múlt évinél. E többletnek közel fele onnan ered, hogy a kisebbrangú tisztok és hivatalnokok fizetési pótléka a IX. czimtól ide tetetett át, a hová való is. Továbbá onnan, mivel a gépészmérnökök fizetését okvetlenül emelni kellett, ha nem akarjuk, hogy a szolgálat, fontosságra nézve naponkint növekedő ezen ténnyezői a marina szolgálatát elhagyják jutalmasabb állásokért privát gyári vállalatoknál, mihez járult altisztek zsoldjának rendezése.

A fegyverzet rovatában találunk 45.000 forintot Mannlicher-fegyverekért. Már czikkünk elején kifejtettük azon várakozásunkat, hogy a magyar delegáció kötelességét fogja teljesíteni és követelni a tengerészeti vezetőségtől, hogy a marina szükségleteit, hozzájárulásunk arányában Magyarországból szerezzék be. Itt vannak például a Mannlicher-fegyverek, ezekre nézve okvetlenül ki kell kötni, hogy a budapesti fegyvergyárban rendeltessenek meg. Az ellenkezőre nincs méntség. De lehet sok egyebet is nálunk beszerezni, mint például a konzerveket, kétszersül-

tanultuk mérsékelni vágyainkat, tanultuk respectálni a mások véleményét; tanultuk alárendelni egyéniségünket egy közös célnak, egy közös akarattal. Babilonkedtünk Fiume város polyglott társadalmi életének tényezői közé, hogy az édes dal internazionalis fegyverével, mivelttségünk hatalmával hódítsunk tért a magyar hazafiságnak a szívekben. — A fiumei magyar emberek közt tömorülésünk által egy mustármag keletkezett, mely hivatva van arra, hogy abból idővel a fiumei szervezett magyar társadalom terelőhelyes fája fejlődjen ki. Az országos dilárinnepeleynk városunkba való meghívása által oly felelősséget vállaltunk magunkra, a melynek hogy tisztességesen megfelelhessünk, nem egy választmányra, hanem egyesületünk minden tagjára, minden fiumei magyar embernek hozzájárulására van szükség. Édes hazánk dalosai reményteljesen függ-sztik szemeiket az ifjú Fiumei M. Daloskörre s én hiszem, hogy mi meg fogunk felelni e várakozásnak, én hiszem, hogy mi az Adria partjain sem feldjük koszoszra költünk eme szavait:

„El magyar, áll Buda még a mult csak példa legyen most
Egve honért büszkén nézzen előre szemünk.“

Killyeni Endre.

tet, az arzenál szükségleteinek száz meg száz tárgyát, árcoczfát, aczélemezeket, melyek már jó minőségben kaphatók, lövegek (ezelelőtt Grunz és társa szolgáltatták.) Az arzenáli munkáknál és a nem aktív flotta hajójánál szükséges köszén (például a Pécs melletti szabohosi, mely jobb valamennyi osztrák barna szénél), szóval csak jó akarattal keresni kell és eleget lehet tenni Magyarország jogos kívánatainak. Nem is lesz nehéz érvényt szerezni a kívánataink. és csak nyitott ajtót fog vele betaszítani a marina vezetőségénél. Ámde néma gyermeknek anyja sem ismeri kívánságát.

Közlemények consolátusaink jelentéseiből.

Pireus-Atheni consolátusunk 1891. évi jelentése szerint főbb czikkeinknek, u. m. fa, cukor, papiros, bab hordódonaga, árpada liszt, rizs és sör bevitele majdnem ugyanaz maradt, mint az 1890 évben.

A sör bevitele Görögországba ugyan tetemesen emelkedett, azonban monarchiánk része ebben a legesekélyebb; leg-többet visz be Németország és sikerrel versenyez vele Dania. Ismételten figyelmeztetnek kiviteli czég-ink azon körülményekre, hogy a Dreher-féle sör, mely eddigelé a piacot uralta, most azonban teljesen ki lett szorítva, nagyon is erős és izgató hatású, minél fogva ezélszerű volna beható kísérleteket tenni arra nézve, hogy egészen könnyen főzött sör vitessék be Görögországba.

Ásványvizek, különösen keserűvizek kielégítő keresletre számíthatnak, szintűgy drótok, különösen villanyos világítási drótok, divatáruccikkok, nyakkendők, ékszerék.

Igen kívánatos volna, ha iparosaink a németek példáját követve, saját bizalomraéltó ügyük-iket küldenek ide, hogy ezek a piac szükségleteit és izlését saját szem-ikkkel tanulmányozhassák. A görög kereskedő rendszerint tisztességesen fizet, a mennyiben különös szerencsésen körülmények be nem kövekeznek, azonban hitelre, türelemre szorul. A minden helyen létező tisztességtelen egyének általános ismeretes és ezeket valamely megbízható helyhez intézett előzetes segítségérel könnyen ki lehet kerülni. Főszly fektendő azonban a megrendelés legpontosabb teljesítésére, mivel a legesekélyebb eltérés elengedő arra, hogy az árunk visszautasításának, mi különösen hazai kereskedőinknek nagyon is gyakran megessik.

A kereskedők hitelképességére vonatkozó kérdések ezélszerűbben nemcsak a konzulátushoz, hanem egyszersmind ottani üzletharchoz is intézendők, mivel a consolátusok legtöbb esetben tulajóvatosak, miáltal sok, különben megköthető üzlet meghiusul.

Várna (1892 augusztus hó). Új behozatali czikkok: kosár- és fa-főú árúk hozattak be nagyobb mennyiségben (50 q.) Franciaországból; ezen a tere s zegedi és debreceni kitűnő minőségű árunk előnyösen versenyezhetnének.

Canea. (1892 augusztus hó.) Ausztria Magyarország bevitele kitett 1333 q. t. 42.790 frt. értékben u. m.: cukor 300 q., burgonya 279 q., rum 142 q., papiros 118 q., üvegáruk, 75 q., kávé 59 q., apróárúk 46 q., rizs 45 q., liszt 25 q., szesz 23 q., sör 16 q., és 17.052 db. 9000 arany frt ér-ékű épületfa Triesztből.

Durazzo (1892 augusztus hó). A tartomány belsejében állandó pénzühiány uralkodik és a kormány nagy erélylyel hajtja be az adó hátralékokat, mi a kereskedelmi forgalomra káros befolyással van. Ausztria-Magyarország ipartermekei Anglia pamutszövetei mellett föjlesztő-

ségük az Magyarországon különösen kor 382 szesz 145 fonalak 17 q. v. épületfa

Cette (nagy lével. bár Fiuméből még ped tonna és donga. F tonna.

Helyi

Batth és család károlyvá körünkbe ládját a teri taná oszt. tan polgárm ügyigaz G. révk pártnak kalomni Ilona gr ben Gou pitány k dott üd mek k szallaga tott ár.

Batt gyűlési napokb polgárm bileum szintén

Kine ka-Krb zen m való á pénzüg oszt. v me i vámfő vámtis Alajos vámtis

Aja pótkáv gyermek kávé uton

Utó hatósá tozko tonák nagy ber h

A napo darab be m zadb E ré deke ment

G hitel hivat hó 2 fium bará örök

A Jell mul albi máv nat mi zó méti mir vez véb Fiu ria gós

ségük az itteni piacra nézve, Austria Magyarország bevétele jelentékenyebb különösen a következő ázikkékekben...

Cette (1892 augusztus hó). Dongában, nagy lévén a kőszlet, gyenge volt az üzlet...

Helji és különtéle hírek.

Batthyány Lajos gróf kormányzóknak és családja ma reggel 6 és fél órakor a károlyvárosi gyorsvonattal székelyre...

Batthyány Tivadar gróf, Fiume orsz. gyűlési képviselője, mint értesülünk a napokban körünkbe érkezik...

Kinevezések. A király Bily János Lika-Krbava megye alispánjának, ugyancsak minőségben Modrus Fiume megyébe...

Ajándék. Franck Henrik és fiai linczi pótkávé gyáros a napokban a fiumei gyermekmenhely részére egy láda pótkávé...

Utó ellenőrzési szemlék. A városi hatóság közzé teszi, hogy Fiumében a raktározó tartályok és pótkávé tartályok utó ellenőrzési szemléje...

A városi múzeum. A városi hatóság a napokban a városi múzeum részére több darab igen érdekes régi ruhaneműt szerzett...

Gyász. Tippmann Vilmos a fiumei hitelbank egyik tehetség és tevékeny hivatalnok, hosszas szenvedés után...

A magyar delegáció és a 79 sz. Jellaci ezred. A magyar delegáció múlt kedden tartott ülésén a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalása...

rübb állomáshely. Az ezredet onnan elhelyezni semmikülönös ok nincs, mert a város lakossága közt a legszivesebb jóviszony uralkodik...

A városi vízvétel munkálatai a hét elején már megkezdtek. A csővezeték lerakását a Scarpa tere kezdtek...

Szent László és Báthori az Adria társaság legújabb gőzösei a napokban indultak első útjukra Newcastleből...

Az 'Adria' társaság új hajózási vonala. Értesülünk, hogy az 'Adria' m. kir. teng. gőzhajózási részvénytársaság...

A közlekedést négy gőzös és pedig két személyszállító és két teher gőzös fogja fenntartani...

A fiume-abbaziai vonalon közlekedő gőzösek f. évi november hó 1-től kezdve indulnak Fiuméből...

Világkiállítás Belgiumban. A belga kormány elhatározta, hogy 1896 ban Brüsszelben és Antwerpenben egyidejűleg nemzetközi kiállításot tartani...

A mostani járványos időben ta an nem lesz feleslegessé reprodukálni a 'Közegészségügyi Kalauz' a magyar közegészségügyi és körorvosok országos egyesületének...

A gróf Esterházy Géza féle Cognac ugyanis úgy a tiszta előállítás, valamint a szeszartalom tekintetében oly kiváló szeszproductum...

A gróf Esterházy Géza féle Cognac ugyanis úgy a tiszta előállítás, valamint a szeszartalom tekintetében oly kiváló szeszproductum, hogy annak akár egészségesek...

Keresk. és Teng. hírek.

A Fiume és Velence közt fentartott rendszeres gőzhajózatok f. évi szeptember havi forgalma a következő volt:

Kivitel Fiuméből Velenczébe: 49 q. bór, 701.01 q. faúru, 68.99 q. kemény tő, 0.80 q. zsák, 25.40 q. hordó, 303 q. tengeti, 150 q. ásványvíz, 64.50 q. sőr, 0.35 q. kávé, 19.27 q. vegyszerek, 99.18 q. bor, 18 q. butor, 22.20 q. hal...

Borhozatal Velenczéből Fiumébe: 15.29 q. bu or, 149.80 qu. gyékény, 859.93 q. bór, 154.49 q. kender, 722.41 q. bor, 117.70 q. bors, 301 qu. korpa, 90 qu. rizs, 3.57 q. nárvány, 46 q. mész, 2.80 q. szappan, 11.67 q. vegyszer, 15.69 q. úvegáru, 1.17 q. likőr, 0.53 q. fehérnemű, összesen 24,92.00 q.

A f. évi szeptemberhavi összefoglalom tehát 5034.65 q.-t. tett ki és a múlt évi szeptemberhavi forgalomhoz hasonló 1461.52 q.-nyi emelkedést mutat.

Személy szállítottat Fiuméből Velenczébe 113. vissza 29, összesen 142 vagyis 81-gyel több mint múlt évi szeptember hóban.

Borbehozatalunk Olaszországból. Borbehozatalunk ez utóbbi napokban ugyancsak nagy lendületnek indult a mit leginkább az olaszországi szüret künöd eredménye, részben pedig az elvámolásnál alkalmazott újabb eljárás idézett elő.

Folyó évi szeptember hó folyamán behozott Triestbe és Fiuméba összesen 140000 méter mázsa és pedig Fiuméba 40 ezer, Triestbe pedig 100 ezer méter mázsa, melyek jelentékeny része Budapesre és Bécsbe voltak irányítva. Az elmúlt héten Castellamaréból 'Europa' 863 tonnás olasz gőzösn 1787.2 m. mázsa Asromonte 262 tonnás gőzösn 971.1 m. mázsa Palermoból az Adria társaság 'Tibor' gőzösn 871.9 m. mázsa Brindisiből ugyan a gőzösn 2095.3 méter mázsa Bariból 'Sparta' 835 tonnás német gőzösn 51 méter mázsa.

Ozsiszerű újítás a postai levélzállításban. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ezélszerű újítást léptetett életbe, a mely abból áll, hogy ezentul harmezöt centiméter hosszú levelet is fel lehet adni a postára, de csak a magyar korona országában való forgalomra. A miniszter ezt az újítást arra való tekintettel léptette életbe, hogy az irópapír rendszeres hárminczegy centiméter s hogy a papírost nem mindig lehet összehajtsá által kibíbiteni. Eddig a levél a hármincz centiméternél nem lehetett hosszabb. Az új rendelet értelmében a hárminczöt centiméter hosszú levél tizenöt centiméter széles és öt centiméter vastag lehet.

A gyufa dragulása. A cseh, morva és sziléziai gyufagyárosok Prágában értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy kartelbe lépve, gyártmányaik eladását egy központi irodára bízzák. Együttel elhatározták, hogy az osztrák tartományok és Magyarország gyufagyárosait csatlakozására szólítják föl.

Dálmát borok szállítása a déli vasut tarifakezvevényeket ad 'Divacca' (tranzit) állomástól Budapest d. v. (helyben és átmenet), valamint az előtes déli vasuti állomásokig. Szeszkivitélünk. A magyarországi állomásokról szeszből Triestbe 6970 hl. Fiuméba pedig 8420 hl. érkezett. A folyó őszi évad jolyamában jobb kivitelre van kilátás.

A budapesti kereskedelmi múzeum Banjalukában és Mostarban főügynökségeket létesített, a melyek ép ugy, mint az intézet többi kirendeltségei a muzeum tagjai által minden irányu kereskedelmi ügyekben díjtalanul vezethetők igénybe. A kereskedelmi múzeum képviselősegei: A) Belgrádban, főnök Kosztovics László. B) Bukarestben, főnök Genovitz Alexis C) Fiumében, főnök gróf Szapáry Károly. Malatában, főügynök Wolff Géza. D) Konstantinápolyban, állandó tudósítók Baek Hermann (a képviselősege szervezés alatt áll.) E) Szalonikiban, főnök Diósy Ödön. F) Szóphiában, főnök Gorovy Miksa. a) Philippopolban, főnök Nyári Steiner Soma. G) Szerajevóban, főnök Nyári Emil. a) Mostarban, ügynök Serelmann Ede. b) Breckában, ügynökség a brekai takarékpénztár. Banjalukában, ügynök Takács József.

Az olasz borok eladásának fötelepe Budapesten. Az olasz boroknak nagyban és kicsinyben eladására Budapesten egy főbortelep szándékoznak létesíteni. Az olasz borok e fötelepét mint értesülünk az olasz kormány felügyelete alatt f. évi december hóban szándékoznak megnyitni. Hogy lesz e erendménye az intézkedésnek nehezen hisszük, amennyiben az olasz borok az ed-

digi nyilatkozatok szerint nem igen fel-elnek meg fogyasztóink igényeinek.

Egészségügyi intézkedés. A m. kir. tengerészeti hatóság az őszet alárendelt kir. révhivatalok és azok kirendeltségeihez a következő körrendeletet intézte.

Hivatalos jelentések szerint Ciprus sziget Limassol kerületében fekvő Pendacomo faluban a himlő megszűnt.

Ennélfogva a m. kir. tengerészeti hatóság egyetértőleg a trieszti cs. kir. tengerészeti hatósággal, az állategészségügyi rendtartás szabályainak fentartásával viszonja azon intézkedéseket, melyek az említett kerületből érkező állatok, hulladékaik és az említett többi tárgyak ellen a f. évi július 13-án 318 sz. a kelt körrendelettel életbe léptettek.

Buza bevétel Portugáliába. Hivatalos értesülés szerint, a portugál kormány tekintettel Portugáliának ez időszerű gabona szükségletére, engedélyt adott az ottani malom tulajdonosoknak, hogy 1893 július 31-ig összesen 1380000 néter mázsa gabonát importálhassanak. A gabona bevételi vámját a kormány kilogramm onként 12 reis-ra szállította le.

Fiume tengeri hajóforgalma okt. 16 től 2 ig érkezett 107 hajó 20255 ton. tartalommal, indult 120 hajó 14265 ton. tartalommal.

A 'Diana' nevű Lloyd gőzös, mint Sulinából jelentik f. hó 19-én éjél 'Chiedven' angol gőzössel összeütközött. Mindkét gőzös csekély sérülést szenvedett.

A 'Christa' yacht. Lussinpiccoloból írják hogy a 'Christa' nevű yacht, mely eddig a Károly István főherceg tulajdonát képezte, f. hó 23-án Nicolich kapitányján Messinába indult, hol új tulajdonosának Florio hajózási igazgatónak fog átadatni.

A kereskedelmi múzeum mintaraktárát a napokban — mint a 'Gazzetta di Malta' jelenti — meglátogatta a malta-i kormányzó neje, ki ott több bevásárlást tett.

Tengeri posta. A közös hagügyminiszterium tengerészeti ügyosztálya november 9-án küldi a 'Fendsberg' hajóval a postát Zanzibárba. A küldemények november 30 ka körül érkeznek rendeltetési helyükre.

Irodalom és művészet.

Tiszafüred vidéke a népvándorlástól kezdve czim alatt Tariczky Endre arany-művés pap, tiszafüredi plébános, a m. tört. tars. tagja stb. érdekes füzetet irt melyben Tiszafüred vidék történelmi és hadászati szempontból való ismertetését adja. A füzet kapható Milesz Béla régészeti muzeumi Örmél Tiszafüreden s 35 kr. utalványozása mellett a megrendelőnek bérmentve küldetik meg.

Magyar nemzetör címen Miköz József szerkesztésében irt. kereskedelmi és körgazdasági heti lapindult meg Nyiregyháza. Előfizetési az egy évre 4 frt.

A 'Gazdasági Mérnök' gazdasági és műszaki hetilap 43. száma a következő tartalommal jelent meg:

Mezőgazdasági egyetem Budapest. A földművelék miniszterium 1893. évi költségvetése. Kemp-féle trágyaszóró-gép (Három ábrával). Az állangépgyár lokomobiljai és azokkal tett kísérletek (Négy ábrával). A fűtőanyag pazarlása. A terpenintiről. Tárca: Csnáhatunk-e esőt. Találmányok: Magasságmérő. Újítás rugalmas szerek alkalmazásában és felszerésében. Vizi ügyek: A Tiszavölgyi Társulat központi bizottsága. A berettyó-körösi vízszabályozó és ármentesítő társulat. A alsó-szaboiesti tiszai ár. társulat. Vegyesek: Egy új tőzoltészerről. a 'Sulit'-ről. Szivacsok tisztítása. Angol gazdaság. Csatornák Kanadában. Franciaország tej- és vajtermelése. A világ ölmetermelése. Vidéki városaink. Vállalatok. Vízilások. Hirdetések.

Szerkeszti: Gonda Béla műszaki tanácsos, műegyetemi magán-tanár. — Előfizetési ára: Egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, negyed évre 3 frt.

Kiadóhivatal: Granátos-utca 1 szám.

M. kir. államvasuti ügyek.

Külföldi ócska vassin eladás. A m. kir. államvasutak igazgatósága pályafentartási czelokra már nem használható külföldi ócska vassin eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen sinek a m. kir. államvasutak valamely állomásán bérmentve kocsiba

rakva és hivatalból bemázsálra bocsátatnak a vevő rendelkezésére.

Az addás vétele megkötése időpontjában készletben levő mintegy 3800—4000 tonna sin árát a vevő 8 nap alatt begzetéstől számított 2 hét alatt átvenni köteleztetik a további mintegy 200—500 tonnára tehető kesiletek az ócska dádadásáról szóló alatt idézett általános feltételek értelmében legkésőbb 1893. január hó végéig veendőik át.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok sulványára, hosszára és minőségére adatnak el, minélfogva az ajánlattevők, ha csak is különleges célokra alkalmas, vagy bizonyos szelvényű és hosszúságú sineket kívánnak megvenni ezen kivágásokat az ajánlatban határozottan kijelenteni hozniak.

Kékkötetik, hogy minden ajánló ajánlatával az a felett hozandó határozati köteleességben marad.

Ajánlat részmenyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve kötelezőknek elismeri a m. kir. államvasutnak az ócska anyagok eladása iránt fennálló 129391—91 sz. általános feltételeit, melyeket aláírásával ellátva közvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Aláírt feltételek nélkül beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe véletni.

Ezen feltételek 16 krjával a nyomtatótól megszerezhetők.

Az ajánlatban az átvételi állomás továbbá az ajánlati ár f számnak és betűvel) végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő. Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy kellően lepszésélt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlatokat, egy külfelirattal: „Ajánlat ócska aczél sinek megvételére a 193565—92 számhoz”, 1892 évi november 24-ikének déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73 p. II. em.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységi ár szerint kiszámított értékösszeg 5% -ka november 23-án déli 13 óráig a főpénztárunknál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Az értékpapírok elfogadhatnak a budapesti illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb utolsó árfolyam szerinti értékben, de nem a névértéken felül; ugyanily értékben számítatnak az óvatékel leteendő érték-papírok is.

Bánatpénz nélkül ugyszintén elég telen bánatpénzzel, vagy a határidőn túl tett ajánlatok figyelembe vételre nem számithatnak.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot hogy az ajánlatok között, tekintett nélkül az ajánlott árra, szabadon választ-hasson, hogy az ajánlott meunyiségből az egyes ajánlóknak ajánlóknak, tetszés szerinti részmenyiséget is engedhessen át s végre, hogy éa czél elérésére bármely szines intézkedést is tehessen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyisége vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatban határozottan kifejezni tartozik.

Szerkesztői üzenet.

B. Vilmos. Budapest. Tudósításait igen szívesen vesszük. A beküldött hírt lapunk jövő számában hozzák.

M. Sz. Gy. annak Pécs. B. levelét kaptuk. Válasz ment. Lejövetelet várjuk, üdvözet.

Kiadó BATTARA Péter.

135226
C III.

Hirdetmény.

Magy. kir. kereskedelmiügyi Miniszter ur ó Nagyméltósága f. évi szeptember hó 29-én 61421/IV szám alatt kelt engedélye alapján a Budapest-jobbparti körvasut Ó Buda-filatorigat állomásán fel- és leadásra kerülő teherárúk után 24 órai szállítási póthatáridő lép életbe. Budapest, 1892. okt. hó 13 án.

Az igazgatóság.

Felvilágosításul!

Vannak emberek, a kiket a kenyérgyűség minden tisztességtudásból kivétközött, Igy esett meg most, hogy

egy versenytársunk teljesen fejet vesztvén

az Esterházy cognac bámulatos sikerein, (és mindenesetre a saját gyartmányának hatnyatlo kelendőségen — a minek oka pedig csakis ő maga lehet), oda jutott, hogy valótlan és nevétséges vádakat szór ellenünk s ez által igyekszik bennünket megkárosítani. Érdekeit ilyen eszközökkel védő versenytársunk fogadja részvétünket. Rászolgál!

Részünkről csak azt emlitjük meg röviden, hogy

csakis az Esterházy Cognac

lett minden kiállításon, melyen részt vett, első díjakkal kitüntetve, hogy

csakis az Esterházy cognac-gyár

kapott orvosoktól gyógyszerészektól, kereskedőktől és a nagy közönség köréből ezekre rugó elismerő leveleket és hogy

csakis az Esterházy cognac

kedvence a nagy közönségnek

Mi csakis a nagy közönség véleményéértartjuk mérvadóknak, ez pedig hatalmasan nyilvánult meg mindenféle hangoztatván

Esterházy cognac a legjobb!

Sza vatolunk cognacunk jóságáért, ez szerezte meg nekünk a nagy közönség rokonszenvét, melyet — a verseny dühöngő támadásai ellenére, me gtartani, sőt tőlünk telhetőleg fokozni igyekszünk majd

Tisztelettel

Gróf Esterházy Géza-féle
cognac-gyár

Bupapest-Angyalföld.

„ADRIA“

Magyar királyi tengerhajózási részvenytársaság

1892. november havában az alatt felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugoteurópai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rosz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályozzák:

Fiume	Gőzös	1892 november
Liverpool	»Cherbourg* (Cunard Line)	1—10
Liverpool	»Arabian*	1—10
Bari, Messina, Catania, Malta, Tunis,	»Carola*	10
Leith	»Tisza*	5—15
Hull, Newcastle o/T	»Bassano,	5—15
London	»Durham*	10—20
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos	»Szent István*	20
Rouen	»Szent László*	15—25
New-York	»California* (Anchor Line)	15—25
Liverpool	»Egyptian*	15—25
Barcelona,**)	»B. Kemény*	25
Bordeaux Tanger*)	»Stefanie*	20—30
Glasgow Algier,*)	»Matlekovics*	20—30
Liverpool	»Tarifa* (Cunard Line)	20—30
London	»Zaire*	20—30
Hull, Newcastle	»Yeddo*	20—30
Newcastle	Trieszt, Fiume	»Báthori* 1—10
Leith	»	»Szápáry* 1—10
Liverpool	»	»Tarifa* (Cunard Line) 1—10
London	»	»Winestead* 1—10
Malaga, Valencia, Barcelona, Marseille	»	»Árpád* 5—15
Nuelva	Fiume	»Tteranie* 5—15
Hull, Newcastle o/T	Trieszt, Fiume	»Hidalgo* 5—15
Tunis, Malta, Catania, Messina Bari	»	»Carola- 17
Newcastle o/T	»	»Rákoczi* 10—20
Bordeaux	»	»Fibor* 15—25
Rio de Janeiro, Santos	»	»Szécheny* 20—30
Glasgow	»	»Jókai* 20—30
Leith	»	»Tisza* 20—30
Glasgow	»	»Zichy* 20—30
Liverpool	»	»Palmyra, (Cunard Line) 20—30

* Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Algier vagy Tanger kikötőbe rakományok be nem jelentettek az igazgatóság fenntartja magának a jogotek ikötöt nem érinteni.

** A gőzös Barcelonán kívül még egy másik spanyol földközi tengeri kikötőt setleg Cadixot fogja érinteni.

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztetgár intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlitett gőzösek későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

Fiume. 1892. október hóban

Kapható Fiumében

Salamon Jakab mint három üzletében

Kapható Fiumében

Salamon Jakab mint három üzletében